

σει, ὄχι ὕμῳς καὶ τὴν βούλησιν ἢ ἐπιθυμίαν. Ὡς εἰς πᾶν ἐμπόδιον τὸ ἐν μέρος τῶν ῥημάτων· πολλάκις ἀφαιρείται ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κεῖται ὄχι ἐπ' ἐμοί, ἀλλ' ἐπ' ἄλλῳ μὴ ἐμοί. Ἄλλ' ἐγὼ εἶμαι ὄν αὐθύπαρκτον, ἄρα ὄν αὐθύπαρκτον θέλει εἶναι καὶ πᾶν τὸ ἐμποδίζον ἐμὲ ἔκτινος πράξεως.

Ὡς αὖτ' τοῦ λογικοῦ καὶ ὄχι διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐγὼ ἐξέρχομαι ἐξωθεν ἐμοῦ. Ἰαὶ ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ αἱ ἰδανικοὶ ἀκούουσι τῆς φωνῆς τοῦ λογικοῦ (205), ἀλλέως οὔτε αὐτοὶ, οὔτε ὁ Θεὸς ἤθελεν ὑπάρχειν, καὶ ἐπομένως οὔτε φιλονεικία, ἄρα ἢ ὑπαρξίς τῶν σωμάτων εἶναι ἀπλύτως βεβαία.

208. Ἄλλ' ἂν, ἤθελεν εἰποῖτις, καὶ σὺ ἐκλαμβάνης τὸ ἀδιαχώρητον ἢ τὴν ἀδράνειαν τῶν σωμάτων μέσον πρὸς ὑπαρξίν τῶν σωμάτων, τότε καὶ τὰ φαντάσματα τῶν ὕπνιων ἤθελον εἶναι σώματα· αὐθύπαρκτα. καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ ὄν εἶναι τοιαῦτα, ἄρα οὔτε τὰ σώματα. Ἄλλ' εἰς τὰ ὕπνια, λέγω ἐγὼ, ἄπεσιν ἢ βούλησιν, ὡς ὄντα ἀκούσια: ὄ ἐσιν ἄπεσιν ἢ ἐπιθυμία τῆς κινήσεως, καὶ εἶναι μόνον κινήσεις τις τυχηρά. Ὡς τὰ φαντάσματα εἶναι ὀλοτελῶς φθορὰ τῆς ἐμῆς βουλήσεως, ὡς εἶναι, ἐμοῦ γρηγοροῦντος, τὰ ἐμπόδια. Ἐπειτα μία τοιαύτη μετάβασις ἐκ τοῦ μερικοῦ εἰς τὸ καθόλου προαπαιτεῖ βέβαια βλάβην τινὰ εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Καθότι εἶναι ναὶ ἀληθές ὅτι ἐν καιρῷ ἔνυπνίων ἐγὼ νομίζω πῶς βλέπω τὰ πράγματα ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς, καὶ ὅτι ἐφάπτομαι αὐτῶν ἰδίῳις χερσίν, πλὴν εἶναι ὄχι ὀλιγώτερον ἀληθές ὅτι καὶ ἐγρηγορῶς ἐγὼ διὰ τῆς φαντασίας παρίσθημι σώματα, ὡς νῦν

τὰ βλέπω ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς, πλὴν οὐδέποτε ἀπεφάνισα οὔτε ὑπαρξίν εἰς αὐτὰ, οὔτε εἰς τὰ σώματα ἀνυπαρξίαν, οὔτε ταυτοίτητα μεταξύ σωμάτων καὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ πλαττομένων σωμάτων. "Ἄν λοιπὸν καὶ εἶναι ἀδύνατον εἰς ἐμὲ (ὡσαύτως καὶ εἰς πάντα ἰδανικόν), νὰ ἀποφασίσω ἐγγρηγοριῶς ὑπαρξίν εἰς τὰ ἐμὰ φαντάσματα: ὅ ἐστι νὰ ἀπατήσω ἐμαυτὸν, ὡσαύτως ἤθελεν εἶναι ἀδύνατον καὶ ἐκ τῶν φαντασμάτων τῶν ὀνείρων νὰ ἀποφασίσω ἀνυπαρξίαν εἰς τὰ σώματα. Ἄλλ' ἐὼντες τὰ φαντάσματα εἰς τοὺς φαντασιώδεις, ἄς ἔμβωμεν εἰς τὰ πράγματα.

209. Ἄφ' οὗ ἅπαξ διὰ τοῦ ἀδιαχωρήτου ἢ ἀδρανεῖας τῶν σωμάτων: ἢ ἂν θέλῃς ἐκ τοῦ ἐμποδίου τῆς ἐμῆς βουλήσεως, ἐγὼ ἐξέλθω ἔξωθεν ἐμοῖ, ἐγὼ δὲν χρονίζω τοῦ νὰ ἀποδείξω καὶ τὰς λοιπὰς ἰδιότητας αὐτῶν, αἵτινες ἤθελον εἶναι ἄλλα τεκμήρια τῆς τῶν σωμάτων ὑπάρξεως:

Καθότι ἐπειδὴ καὶ πᾶν σῶμα ἀντίκειται πρὸς με διὰ τοῦ ἀδιαχωρήτου, ὅπερ ἤθελεν ἐκληφθῆ ὡς ἄλλη αὐτοῦ βούλησις, ἀντίκειται δ' ἔτι μόνον ἐν σημείον, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω. . . διότι ἐμοῦ κινουῦντος τὴν ἐμαυτοῦ ἐπ' αὐτὸ χεῖρα, ἢ ἐκείνου κινουμένου ἐπ' ἐμέ, προσγίνεται πρὸς με ἀντίσασις, συνάγῃ ὅχι μόνον ὅτι ὑπάρχουσι σώματα, ἀλλ' ὅτι καὶ σύγκεινται ἐκ μερῶν: ὅ ἐστιν ὅτι εἶναι ἐκτατά. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ τοιαύτη ἀντίσασις εἶναι ὅχι μόνον κατὰ μίαν εὐθυβολίαν, ἀλλὰ κατὰ τρεῖς: κατὰ μῆκος λέγω, πλάτος, καὶ βάθος, τούτου ἕνεκεν τὰ σώματα εἶναι τριχῆ διαστατά.

Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἐγὼ δὲν ἀπαντῶ ἀπείρως τὴν ἀ-

δράνειαν, εἴτε τὸν μηδενισμόν τῆς ἐμῆς βουλήσεως, τούτου ἕνεκεν συνάγω ὅτι τὰ σώματα ἔχουσι πέρατα. Τὰ πέρατα λοιπὸν αὐτῶν ὀνομάζω ἐπιφανείας, τῶν δὲ ἐπιφανειῶν τὴν τοιάνδε ἀναφορὰν, σχῆμα.

Ἄλλ' ἐγὼ κρατῶν ἐν σῶμα ἀνὰ χεῖρας ὄχι μόνον ἀδυνατῶ νὰ καταλάβω τὸν τόπον αὐτοῦ: ὁ ἔστιν ἐκεῖνο μηδενίζει τὴν ἐμὴν βούλησιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐξ ἑαυτοῦ τείνει πρὸς τὸ κέντρον τῆς γῆς: ὁ ἔστιν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐμὴν βούλησιν κατὰ μόνην μίαν εὐθυβολίαν, ὅθεν συνάγω ὅτι ὄχι μόνον ὑπάρχουσιν ἔξωθεν ἐμοῦ σώματα, ἀλλ' ἔτι εἶναι καὶ βαρέα: ὁ ἔστιν ὅτι ἔχουσι βούλησιν τινα πρὸς τινα μόνην εὐθυβολίαν, ἣν περ βαρύτητα ἡμεῖς ὀνομάζομεν.

Ὅμοιόν τι ἤθελον ἐκτελέσοι καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διοτήτων τῶν σωμάτων.

210. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ εἶμαι ὄχι μόνον νοῦς καὶ βούλησις, ἀλλὰ καὶ σῶμα, ὡς τὰ λοιπὰ, ἰδοὺ πῶς ἐγὼ διακρίνω ἐμὲ αὐτὸν τῶν λοιπῶν. Ἐγὼ ζητῶ διὰ τῆς ἐμῆς χειρὸς νὰ καταλάβω τὸν τόπον τοῦ ἐμοῦ ποδός, καὶ ὄχι μόνον ἀδυνατῶ νὰ ἐκπληρώσω τὴν ἐμαυτοῦ ἐπιθυμίαν, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ δηλαδὴ σώματα (207), ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἔχω συναίσθησιν ὄχι μόνον ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους, ἀλλ' ἐκατέρωθεν: ὁ ἔστιν ἢ ἐμὴ ψυχὴ ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς χειρὸς ἀναχαιτίζεται ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἑαυτῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ποδός. Καθότι ὡς ἡ χεὶρ μου ζητεῖ νὰ καταλάβῃ τὸν τόπον τοῦ ποδός, οὕτω καὶ ὁ ποὺς τῆς χειρὸς, καὶ οὕτως καθ' ἑκάτερον τὰ βουλευματα τῆς ἐμῆς ψυχῆς ματαιοῦνται. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν

τοιούτον δ' ἐν ἀκολουθεῖ εἰς τὰ λοιπὰ σώματα, συνάγω καὶ ἐγὼ ὅτι ἐκάτερα εἶναι ἐμὰ, καὶ ὄχι ἄλλο σῶμα ξένον.

211. Ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ ἕκαστον τῶν σωμάτων ὄχι μόνον ἀντίκειται διὰ τοῦ ἀδιαχωρήτου εἰς τὴν ἐμὴν βούλησιν: ὅέξιν εἶναι αἰτίου ἀποτελέσματος ἐν ἐμοί, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἐκτελεῖ πρός με καὶ ἄλλα ἀποτελέσματα, συνάγω ὅτι τὸ αὐτὸ σῶμα ἔχει πολλὰς ιδιότητες, ἢ (ὅπερ εἶναι ἰσοδύναμον) ὅτι αἱ πολλαὶ αὗται ιδιότητες ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα, ὅπερ εἶναι ἢ μονὰς ἢ ἐνάς. Οὕτως ἐν τμήματι σιδήρου πεπυρακτωμένου ὄχι μόνον εἶναι ἀδιαχώρητον καὶ βαρὺ, ἀλλὰ καὶ λαμπρὸν, καὶ θερμὸν, κτξ. Ὡς ἡ θερμότης, ἡ λαμπρότης, ἡ βαρύτης, καὶ τὸ ἀδιαχώρητον, ἅπερ εἶναι πολλὰ, ἀνήκουσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα: ἢ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μὴνύει πρός με τὴν ἑαυτοῦ ὑπαρξιν διὰ πολλῶν δυνάμεων ἢ ιδιοτήτων.

212. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἔμαθον ὅτι πολλαὶ δυνάμεις εὐρίσκονται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα ταυτοχρόνως, ἀπαντῶ οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ συνάξω ὑπαρξιν καὶ εἰς ὅσα τῶν σωμάτων δὲν ἐνεργοῦσι πρός με διὰ τοῦ ἀδιαχωρήτου ἢ ἀδρανείας αὐτῶν. Οὕτως ὁ λεγόμενος ἡλίος εἶναι καὶ διόλου ἀδρανὴς πρός ἐμέ, πλην ὄντος αὐτοῦ λαμπροῦ καὶ θερμοῦ, ὡς τοῦ πεπυρακτωμένου σιδήρου, συνάγω ὅτι εἶναι καὶ ἀδιαχώρητος καὶ ἀδρανὴς, ὡς τὰ ἐπὶ γῆς σώματα.

Ἐπειδὴ πάλιν οὔτε ἡ λάμψις, οὔτε ἡ θερμὴ τοῦ ἡλίου δευθύνεται πρός ἐμέ ἐκ μιᾶς μόνης εὐθυβολίας, ἀλλὰ νῦν μὲν ἐξ ἀνατολῶν, νῦν δὲ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ οὐρανοῦ, νῦν δὲ ἐκ-

δυσμιῶν, νῦν δὲ ὀλοτελοῦς, συνάγω κίνησιν εἰς αὐτὸν, καὶ κίνησιν περὶ τὴν γῆν, ἢ ὑπερ ἑγὼ κατοικῶ.

213. Ἀφ' οὗ ἅπαξ ἀπέκτησα τὴν ἔννοιαν τοῦ σώματος: ὅτι δηλονότι εἶναι αὐθύπαρχτόν τι, ἀδιαχώρητον, ἕκτατόν, βαρὺ, διαίρετόν, κτξ, ἐγὼ ἅπαντιῶ οὐδεμίαν δυσκολίαν νὰ ἀφαιρέσω τὸ ἀδιαχώρητον, καὶ τότε τὸ κατάλοιπον θέλει εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ διασθήματος. "Ὡςτε διάστημα ἢ θελεν εἶναι τὸ ἐξωθεν ἐμοῦ τριχῆ διαστατόν, ἔνθα εὐρίσκονται καὶ τὰ σώματα ἅπαντα, καὶ ἐγὼ αὐτός.

Σημειωτέον δ' ἔνταῦθα πόσον ἀμαρτάνουσιν, ὅσοι ζητοῦσι νὰ ἀποδείξωσι τὴν ὑπαρξίν τῶν σωμάτων ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ διασθήματος. Καθότι— ἂν τις δὲν ἔχη γνῶσιν τῶν σωμάτων (207), πῶς θέλει λάβει γνῶσιν τοῦ ἔνθα τὰ σώματα εὐρίσκονται: ἂν λέγω δὲν ἔχη τις κεφαλὴν, πῶς ἔξει κάλυμμα εἰς αὐτήν;

214. Συνάγεται λοιπὸν ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ὅτι ἡ ἰδέα ἐκάστου σώματος: ἢ ἂν θέλης τὰ οὐσιασικὰ καὶ ἀτομικὰ ὀνόματα εἶναι ἔργον τοῦ λογικοῦ, εἴτε συλλογισμὸς ἄντικρυς.

Δεύτερον ὅτι αἱ γενικαὶ ιδιότητες τῶν σωμάτων, ὡς ἡ βαρύτης, ἡ ἕκτασις, κτξ, εἶναι ἔργον τοῦ λογικοῦ, εἴτε συλλογισμὸς ἄντικρυς, καὶ ἔχει τῶν αἰσθήσεων.

Πλὴν, ὡς φαίνεται, πρὸς ὑπαρξίν τῆς ἀληθείας δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ὑπαρξίς τῶν σωμάτων (202), ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη καὶ ἄλλου τινός, πρὸς οὗ τινος τὴν θεωρίαν πρέπει νὰ ἔμβωμεν.

Κ Ε Φ. Γ΄.

Περί ἀληθείας.

215. **Ο** πρὸς ὃν ὅρος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἡ ἀλήθεια. Ἐκ φύσεως ὁ ἀνθρώπος ζητεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐκφεύγει τὴν ἀπάτην. Σημεῖον δὲ τούτου ὅτι ἡ μέγιστη χαρὰ εἰς τὸν ἀνθρώπου εἶναι ἐκείνη, ἣν περ δοκιμάζει εἰς τὴν εὕρεσιν μιᾶς ἀληθείας, καὶ ἐξεναντίας ἡ μέγιστη αὐτοῦ λύπη εἶναι ἐκείνη, ἣν περ δοκιμάζει εἰς τὴν πληροφορίαν τῆς ἑαυτοῦ ἀπάτης. Καὶ τοσοῦτον ὁ ἀνθρώπος ἀγαπᾷ τὴν ἀλήθειαν, ὥς ἐδὲ αὐτὴν παραδίδει ἑαυτὸν εἰς μάστιγας καὶ εἰς θάνατον. Καὶ ἅπαντα τὰ βιβλία οὔτε συνεγράφησαν, οὔτε συγγράφονται δι' ἄλλο, ἢ εἰ μὴ ὑπὲρ τῆς εὕρεσεως τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐξεναντίας τοσοῦτον ὁ ἀνθρώπος ἀποφεύγει τὴν ἀπάτην, ὥς ἐὰν ποτὲ ἀποδειχθῇ ὅτι ἦν ἠπατημένος, προκρίνει νὰ ἀρνηθῇ καὶ αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴν ὁμολογήσῃ ἑαυτὸν ἠπατημένον. Εἶναι ὅμως τοσοῦτον δύσκολος ἡ τῆς ἀληθείας εὕρεσις, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἀνθρώπος ἀμφοτέραις χερσὶν, ἀντὶ τῆς ἀληθείας, κατέχει τὸ ψεῦδος. Καὶ τὸ θαυμαστότερον ὅτι ἔσοι νομίζουσιν ὅτι ἀπατῶσιν, ὅχι ὀλιγώτερον καὶ οὗτοι εὕρισκονται ἐντὸς τῆς ἀπάτης, καὶ οὕτως ἀληθεύει ὡς ἄλλος χρησμὸς τὸ, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Ἀνάγκη ὅμως εἶναι εἰς τοὺς ἀπαταιῶνας διὰ νὰ ἀπατήσωσι τοὺς ἀνθρώπους, νὰ ἐνδυθῶσι τὸ ἐνδυμα τῆς ἀληθείας, ἀλλέως ἤθελεν εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτοὺς νὰ ἀπατήσωσιν αὐτοὺς. Πολλὰκις ὅμως

βλέπει τις καὶ ἐκείνους, οἵτινες διδύασι κανόνας πρὸς εὐ-
ρεσιν τῆς ἀληθείας, νὰ διδάσκωσιν οὐδὲν ἄλλο, ἢ ψεῦδος.

216. Πλὴν ὄχι μόνον εἶναι ἐκ φύσει δύσκολος ἡ ἀ-
λήθεια, καὶ εὐκίᾳ ἢ ἀπάτη, ἀλλ', ἂν δὲν ἀπατώμαι,
οὔτε ἢ μεταφυσικοὶ ἔφθασαν νὰ διωρίσωσι καλῶς τὸ, τί
ἐστὶν ἀλήθεια. Καθότι Ἀριστοτέλης, Ἀμμώνιος, Βλεμ-
μίδης, Λώκιος, καὶ ἄλλοι θέλουσι ὅτι ἔχει χώραν ἡ ἀ-
λήθεια καὶ τὸ ψεῦδος εἰς τὴν συμφωνίαν ἢ διαφωνίαν τοῦ
ὀνόματος καὶ ῥήματος, εἴτε τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγο-
ρουμένου: τουτέστιν εἰς τὴν τῶν λογικευομένων πρότασιν, καὶ
τελείως εἰς τὰς ἀνὰ μέρος ιδέας. Τὰ ὀνόματα καὶ ῥήμα-
τα, λέγει ὁ Βλεμμίδης (α), καθ' ἑαυτὰ προφερόμενα
σημαίνουσιν οὔτε ἀλήθειαν, οὔτε ψεῦδος, ὥς ἂν εἴπῃ
» τις μυριάκις τὸ, Σωκράτης, ἢ φιλοσοφεῖ, ἢ ἄλλο τι ὄ-
» μοιου ἀπυνοίαςως καὶ καθ' ἑαυτὸν, οὔτε ἀλήθειαν οὔτε
» ψεῦδος λέγει: "Αὐτὸς θεωρῆται ἀλήθεια καὶ ψεῦδος
» εἰς τὰ ῥήματα τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου προσώπου, τοῦ-
» το συμβαίνει, ὄχι διότι τὸ ῥῆμα μόνον παρίσχησιν ἀλή-
»θειαν ἢ ψεῦδος, ἀλλὰ διότι ὑπνοεῖται ἐνταῦθα τὸ ἐ-
» γῶ, ἢ σύ: ὅ ἐστι διότι εἶναι πρότασις ὀλόκληρος, καὶ ὄ-
»χι ἀπλῶς ιδέα.

Ἐγὼ ὅμως λέγω ὅτι οὔτε ἀπλῶς εἰς τὰς προτάσεις
ὑφίσταται ἡ ἀλήθεια, ἢ τὸ ψεῦδος. Καθότι ἔσωσαν ἐν
τῷ ἐμῷ ἐγκεφάλῳ ἐνωμέναι αὐταὶ αἱ δύο ιδέαι: Ἡλίας
καὶ φέγγει, ἔνθα δηλονότι τὸ κατηγορούμενον εἶναι μέρ-
ρος τοῦ ὑποκειμένου. Ἀραγε - τί πρέπει νὰ ὀνομάσῃ ἐγὼ

(α) ἐπιτ. λόγ. κεφ. κς'.

τοῦτο, ἀλήθειαν ἢ ψεῦδος; Ἐγὼ νομίζω οὐδέτερον. Καθότι ἐγὼ ἐξετάζω ὀλοτελῶς, ἂν ὁ λεγόμενος ἥλιος ὑπάρχη ἐν τοῖς οὐσι, καὶ πολλῶ πλείον, ἂν ἔχη τὴν ιδιότητα τοῦ διατιθέναι οὕτω πως τὴν ἐμὴν ὄρασιν, ὅπερ ἡμεῖς λέγομεν φέγγει. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε παντελῶς ἥλιος ἐν τοῖς οὐσι (207), ὅποιαν ἀλήθειαν ἤθελεν ἐμφανίσει ἢ ἐν τῷ ἐμῷ ἐγκεφάλῳ ἰδέα Ἥλιος, ἢ φέγγει, ὅταν ὀνομάσθῃ ἢ ἀλήθεια ἀλήθεια παρὰ τὸ μὴ λήθειν ἢ ἀπατᾶν: "Ἐπεὶ ὁ τραγέλαφος εἶναι μὲν μὴ αὐθύπαρκτου οὐ ἐν τοῖς οὐσι, πλην ἢ ψυχῆ μου δύναται κάλλιστα νὰ τὸν πλάσῃ καὶ νὰ διώσῃ εἰς αὐτὸν καὶ ἔσον μέγεθος θέλει, καὶ ἔσω τριῶν πηχῶν. Ὡς ἐγὼ ἔχω δύο ιδέας συνδεδεμένες τραγέλαφον τρίπηχυν, καὶ ἀδυνατῶ νὰ μὴν ἔχω ταύτην τὴν πρότασιν. Τί - λοιπὸν πρέπει νὰ ὀνομάσῃ τις τοῦτο, ἀλήθειαν, ἢ ψεῦδος; Οὐδέτερον νομίζω ἐγὼ. Καθότι ἐγὼ δὲν ἐξετάζω ἐνταῦθα, ἂν ὁ ἰδεαζόμενος τραγέλαφος ὑπάρχη ἐν τοῖς οὐσιν ἢ μὴ, καὶ πολλῶ πλείον, ἂν ἦναι καὶ τριῶν πηχῶν. Ὡς ἢ ἀλήθεια δὲν ὑφίσταται ἀπλῶς εἰς τὰς προτάσεις.

217. Καθότι ἐν ᾧ τις ὁμιλεῖ: ὅ ἐστιν ἐκφράζει λέξεις, οὗτος δὲν ἔχει, ὡς τοῦτο εἶπομεν (147), σκοπὸν νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἑαυτοῦ ιδέας εἰς τὸν ἀκροατὴν. διότι ἤθελεν εἶναι μικρὰ φροντίς εἰς ἐκεῖνον περὶ τοῦ ἐγκεφάλου τούτου, ἀλλὰ νὰ παραστήσῃ διὰ τῶν λέξεων πράγματα, μεθ' ὧν δηλονότι καὶ ἐκεῖνος ἔχει ἀναφορὰν. Ὡς ἀλήθεια ἤθελεν εἶναι συμμόρφωσις ἢ ἐφαρμογὴ τῆς ιδέας μετὰ τὸ ἰδεαζόμενον: ἢ ἂν θέλῃς ὁμοιότης τοῦ τυπουμένου μετὰ τὸ ἀρχέτυπον, ἢ τῆς εἰκόνοσ μετὰ τὸ εἰκονιζόμενον, ὡς

τὰ μὲν ἰδεαζόμενα νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τοῖς οὖσι, αἱ δὲ ἰδέαι ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ. Καὶ ψεῦδος ἤθελεν ἦναι, ὅταν ἡμεῖς μὲν ἔχωμεν ἰδέας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ, ἰδεαζόμενα δὲ ἢ δὲν ὑπάρχωσιν ὀλοτελῶς ἐν τοῖς οὖσι, ἢ ὑπάρχωσιν ἀσύμφωνα μὲ αὐτάς. Καὶ ἐν γένει πᾶν ὄν εἶναι ἀληθές, καὶ πᾶν μὴ ὄν ψεῦδος (α). Καὶ ἄς ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ παραδείγματων.

Ἐγὼ ἔχω τὴν ἰδέαν Ἡλίου: ἢ ἂν θέλῃς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ἐγκεφάλῳ: τουτέστι σώματός τινος, φωτεινοῦ, μεγίσου, κτξ. Ἄν λοιπὸν ὑπάρχη καὶ πραγματικῶς τὸ εἰρημένον σῶμα ἔξωθεν ἐμοῦ: τουτέστι κοινὸν καὶ πρὸς με καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἔτι φωτεινὸν καὶ μέγισον, ἢ ἐμὴ ἰδέα ὡς οὐσα ὁμοία μὲ τὸ ἀρχέτυπον εἶναι ἀληθής. Εἶδὲ καὶ, ὄν ἐγὼ λέγω Ἡλιον, ἢ δὲν ὑπάρχει ἔξωθεν ἐμοῦ (202), ἢ δὲν εἶναι φωτεινὸς, μέγιστος, κτξ, ἢ ἐμὴ ἰδέα ὡς μὴ ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τοῦ ἰδεαζομένου εἶναι ψευδής: ἢ ἂν θέλῃς εἶναι ἄνευ νοητοῦ: τουτέστι μὴ ὄν.

Ἐτι ἐγὼ ἔχω ἰδέαν Θεοῦ: ἢ ἂν θέλῃς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ἐγκεφάλῳ: τουτέστιν αὔλου τινὸς ὄντος, ἀπείρου, πανσόφου, παντοδυναμοῦ, κτξ. Ἄν λοιπὸν ὑπάρχη καὶ πραγματικῶς τὸ εἰρημένον ὄν ἔξωθεν ἐμοῦ: τουτέστι κοινὸν καὶ πρὸς με καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀκροατὴν, καὶ εἰς ἄπειρον, πάνσοφον, παντοδύναμον, κτξ, ἢ ἐμὴ ἰδέα ὡς οὐσα ὁμοία μὲ τὸ ἀρχέτυπον εἶναι ἀληθής. Εἶδὲ καὶ;

(α) Τὸ γὰρ ψεῦδος ἕτερον μηδὲν, ἢ τὸ μὴ ὄν καθίστηκε. Διαμασχ. φιλοσοφ. κεφ. περὶ γνωσ.

ὄν ἐγὼ λέγω Θεόν, ἢ δὲν ἔχει ὑπόστασιν, ἢ εἶναι μὴ αὐ-
λος, μὴ ἀπειρος, κτξ, ἢ ἐμὴ ἰδέα ὡς μὴ ἐφαρμοζομένη
ἐπὶ τοῦ ἰδεαζομένου εἶναι ψευδῆς: ἢ ἂν θέλης ἄνευ νοη-
τοῦ: τουτέστι μὴ ὄν.

"Ὅπερ λοιπὸν ἐλέχθη περὶ τῶν συνθέτων ἰδεῶν, ἢ-
θελε λεχθῆ καὶ περὶ τῶν ἀπλῶν ἢ μερῶν τῶν συνθέτων.
Ἐγὼ, φέρε εἰπεῖν, ἔχω τὴν ἰδέαν τοῦ μεγέθους τοῦ Ἡ-
λίου: ὅ ἐστιν ὅτι ἡ πραγματικὴ αὐτοῦ διάμετρος = $112\frac{3}{4}$
γῆν. διαμ. = 323 155 λέγαις. Ἄν λοιπὸν καὶ τὸ εἰ-
ρημένον μέγεθος ἦναι τῷ ὄντι τοῦ Ἡλίου, ὑποτιθεμένης
ὅμως ἀληθοῦς τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἡλίου (207), ἢ ἐμὴ
ἰδέα ὡς ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τοῦ ἰδεαζομένου εἶναι ἀληθῆς,
ἀλλέως ψευδῆς: τουτέστι μὴ ὄν. Ὡς ἡ ὑπαρξίς τῆς ἀ-
ληθείας καὶ τοῦ ψεύδους ἐφεδράζει ἐπὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἢ
μὴ, τῶν ἰδεῶν ἐπὶ τῶν ἰδεαζομένων, ὅπερ καὶ Βλεμ-
μίσῃς κάλλις εἰς ἄλλο μέρος εἶπε (α).

Συνάγεται λοιπὸν ἐντεῦθεν ὅτι οἱ ἰδανικοὶ εἶναι ἐσε-
ρημένοι ἀληθείας. Καθότι ἂν ἡ ἀλήθεια ἦναι ἐφαρμογὴ
τῆς ἰδέας ἐπὶ τοῦ ἰδεαζομένου. . . καὶ ἂν κατ' αὐτοὺς τὰ
ἰδεαζόμενα ἦναι ἀνύπαρκτα, ἐκτὸς ἑαυτῶν καὶ τοῦ Θεοῦ
(205), ἐπόμενον εἶναι νὰ μὴν ἔχωσιν ἀλήθειαν, εἰμὴ
μόνον μίαν: περὶ τοῦ Θεοῦ.

(α) Τὰ γὰρ νοήματα τῶν πραγμάτων εἰσὶν εἰκόνες ἐν τῇ ψυ-
χῇ καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶ τὸ νοεῖν, ἢ τὸ δέξασθαι τοῦ νοουμένου
τὸ εἶδος. Ὅταν μὲν οὖν ἀκριβῶς ὁμοιωθῆ τοῖς πράγμασι τὰ νοή-
ματα, καὶ ὡς περ τοῦτοις ἐφαρμοσθῆ, τότε καὶ ἀληθῆ νοήματα
λέγεται. . . ὅταν δὲ μὴ οὕτως ἔχη, ψευδῆ. Ἐπιτ. λογ. κεφ. κη'.

Συνάγεται β'. ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκ φύσεως ζητεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀποφεύγει τὸ ψεῦδος (215). Καθότι ἂν ὁ ἄνθρωπος ἦναι ὄν (207) .. καὶ ἂν ἡ μὲν ἀλήθεια ἦναι ὄν, τὸ δὲ ψεῦδος μὴ ὄν, ἀναγκάτως πρέπει εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιδιώκῃ τὸ ὅμοιον καὶ νὰ ἐκφεύγῃ τὸ ἀνόμοιον.

218. Ὡς ἡ ὑπὸ τῶν μεταφυσικῶν διαίρεσις τῶν ἰδεῶν εἰς ἀληθεῖς καὶ ψευδεῖς (118) εἶναι ψευδής. Καθότι ἐπειδὴ ἡ ἀλήθεια ἔχει τὴν ἑαυτῆς ἔδραν ἐπ' οὐδενός, ἄλλου, ἢ ἐπὶ τῆς συμμορφώσεως τῆς ἰδέας μὲ τὸ ἰδεαζόμενον, ἢ ἐννοίας μὲ τὸ νοητὸν (217) .. καὶ ἐπειδὴ τὸ νοητὸν ἀδυνατεῖ νὰ ὑπάρξῃ πρὸς με ἄνευ τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων (207) .. καὶ ἡ ἔκφρασις τῶν δυνάμεων ἐνός νοητοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ γένη ἄνευ προτάσεως ἢ ἀποφάνσεως (88) ε, τούτου ἕνεκεν ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ψεῦδος εἶναι ἀδύνατον νὰ θεωρηθῇ εἰς τὰς ἀνὰ μέρος ἰδέας ε, ἀλλὰ μόνον εἰς τὸν σύνδεσμον αὐτῶν ἢ ἀπόφανσιν. Ὡς αἱ ἰδέαι Θεός, ἄνθρωπος, σῶμα, ζῶον, τραγέλαφος, κτξ, εἶναι οὔτε ἀληθεῖς, οὔτε ψευδεῖς.

219. Ἐν λοιπὸν ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ψεῦδος ἔχῃ τὴν ἑαυτῆς ἔδραν ἐπὶ τῆς συμμορφώσεως καὶ τοῦ ἀσυμμόρφου τῶν ἰδεῶν μὲ τὰ ἰδεαζόμενα .. καὶ ἂν ἡ ὑπαρξίς τῶν σωμάτων ἦναι ἀληθέςατη (207) ε, ἐπόμενον εἶναι ἡ ἰδέα ἡμῶν περὶ τῆς τῶν σωμάτων ὑπάρξεως νὰ ἦναι ἀληθής. Πλὴν μέχρι τοῦδε, καὶ οὐδαμῶς περαιτέρω. Καθότι εἶναι ἀληθές ὅτι ὑπάρχουσι σώματα ἔξωθεν ἡμῶν ε, ἔχει ὅμως καὶ ποιὰ: τουτέστι θερμὰ, ψυχρὰ, γλυκὰ, πικρὰ, σκληρὰ, μαλακὰ, κτξ (140) .. ταῦτα εἶναι πάθη ἢ διαθέσεις τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, καὶ ὄχι τῶν σωμάτων. Καὶ

τὸ νὰ ὑποθῆτις τὰς ἑαυτοῦ διαθέσεις εἰς τὸ ταύτας ἐκτελοῦν αἴτιον, τοῦτο εἶναι σαφῆς ἀπάτη, εἴτε μὴ ἀλήθεια.

220. Εἶναι ὅμως ψευδῆς ἡ τῶν μεταφυσικῶν ιδέα ὅτι ἡμεῖς ἐξερχόμεθα ἐξ ἡμῶν αὐτῶν διὰ τῶν αἰσθήσεων (203). Καθότι αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ λειτουργοὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς πρὸς ἀντίληψιν τῆς ἰδίας διαθέσεως τῆς ὡς ἐκ τῆς προσβολῆς τινῶν ὄντων, καὶ οὐδὲν ἄλλως μῆσα τοῦ νὰ συνάγωμεν ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τὴν ὑπαρξίν τῶν αἰτιῶν. Τοῦτο ἀφιέρωται μόνον εἰς τὸ λογικόν (207). Ὡσε ἀληθεύουσιν οὐδέλως οἱ μεταφυσικοὶ ὅταν ὀνομάζωσιν ἀπατηλαῖς τὰς αἰσθήσεις. Καί-τις δὲν βλέπει βιβλία ὀλίκληρα ἐγγεγραμμένα περὶ τοῦ ἀπατηλοῦ τῶν αἰσθήσεων ἡμῶν, ἐν ᾧ εἶναι τὸ πλεόν ἀθῶον πρᾶγμα τοῦ κόσμου; Πλὴν εἰώθασιν ἐν γένει οἱ ἡπατημένοι νὰ ἀποδιδοῦσι τὴν ἑαυτῶν ἀπάτην εἰς τοὺς ἀθῶους. Ἐγὼ, φέρε εἰπεῖν, βαπτίζω θατέραν τῶν ἑμαυτοῦ χειρῶν εἰς ὕδωρ κράσεως 30°, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ἄλλο κράσεως 10°. ἴσανται ἀμφότεραι οὕτως λεπτὰ τινά.. εἶτα βαπτίζω ἀμφοτέρας εἰς ὕδωρ κράσεως 20°, καὶ τότε διὰ μὲν τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν ἐγὼ αἰσθάνομαι ψύχους, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας θερμῆς. Ἴδου λοιπὸν, λέγουσιν οὗτοι, πῶς αἱ αἰσθήσεις ἡμῶν εἶναι ἀπατηλαί, ἀποφασίζουσαι τὸ αὐτὸ σῶμα καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, ὅπερ εἶναι μεταφυσικῶς ἀδύνατον. Ἀλλά-τις, δεόμεαι, οὐχ ὄρα ὅτι ἡ τοιαύτη ἀπάτη εἶναι τοῦ λογικοῦ, καὶ ὄχι τῶν αἰσθήσεων; Αἱ αἰσθήσεις δὲν ἔχουσι φυσικὸν ἰδίωμα τοῦ νὰ ἐμφανίζωσιν εἰς ἡμᾶς τὴν μὴ ἐν ἡμῖν διάθεσιν, τοῦτο εἶναι τῶν μὴ αἰσθήσεων. Ὡσε ἡ ἀπάτη ἀνήκει εἰς τὰς μὴ αἰσθή-

σεις. Καθότι ἡμεῖς θερμὴν καὶ ψυχὴν δὲν ὀνομάζομεν ἄλλο τι, εἰμὴ διάθεσιν τινα τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, διάθεσιν ὅμως γινομένην, κατὰ τοὺς φυσικοὺς, ἐκ τοῦ εἰσρέοντος καὶ ἐκρέοντος ἐξ ἡμῶν θερμογόνου. Ὡς ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν βαπτισθεισῶν εἰς τῆς αὐτῆς κράσεως ὕδωρ, εἰς μὲν τὴν μίαν εἰσρέει θερμογόνου, ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας ἐκρέει, καὶ ἐντεῦθεν διάφορα τὰ αἰσθητά εἰς τὴν ψυχὴν. Ὅποια λοιπὸν εἶναι ἡ ἀπάτη, ὅταν ἡ ψυχὴ αἰσθάνεται, ὅτι εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα εἰσρέει θερμογόνου, ἐκ δὲ τῆς ἐτέρας τὸ ἐναντίον; Μάλιστα, λέγω ἐγὼ, ἤθελεν εἶναι ἀπάτη τὸ ἐναντίον. Καθότι ἂν τοῦ θερμογόνου ἐκρέοντος, ἡ ψυχὴ ἠσθάνετο θερμῆς, τοῦτο ἤθελεν εἶναι σαφῆς ἀπάτη. Ὡς ὡς φαίνεται αἱ αἰσθήσεις ὀνομάσθησαν ἀπατηλαὶ ὄχι δι' ἄλλο, εἰμὴ διότι δὲν ἀπατῶσιν. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς, ἤθελεν εἰπῆ τις, τῶν αἰσθημάτων τῶν δύο χειρῶν, ἡ ψυχὴ ἀποφασίζει διαφορὸν ποιότητα εἰς τὸ αὐτὸ σῶμα. Ναι. Πλὴν ἡ ἀπόφανσις εἶναι τοῦ λογικοῦ, καὶ ὄχι τῶν αἰσθήσεων.

221. Εἶναι ἔτι ψευδὴς ἡ ἰδέα ἀπάντων τῶν ἀνθρώπων ὅτι τὰ σώματα ἐνεργοῦσιν ἐφ' ἡμῶν. Τοῦτο ὅμως εἶναι ὀλίγον σκληρὸν, πλὴν ὄχι καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἀληθές, φθάνει μόνου νὰ ἀφήση τις τὴν πρόληψιν ἀνα μέρος. Καὶ ἰδοὺ πῶς.

Εἶναι ναὶ ἀναντίρρητος ἡ ὑπαρξίς τῶν σωμάτων (207), καὶ ὅτι αὐτῶν ἀπόντων, ἡμεῖς δὲν αἰσθανόμεθα (206). Πλὴν εἶναι ὄχι ὀλιγώτερον ἀληθές ὅτι ἔνθα τὰ σώματα οὐκ εἰσὶν, ἐκεῖ ἐνεργοῦσιν οὐδ' ὀλιγῶς. διότι τοῦτο ἤθελεν εἶναι νὰ ἦναι τι ἐν τινι τόπῳ καὶ νὰ μὴν ἦ-

ναι. Ἄλλ' εἰς τὰ τρία αἰσθητήρια: ὀσφρήσεως, ἀκοῆς, καὶ ὄρασεως, τὰ σώματα ἐνεργοῦσιν ἔνθα οὐκ εἰσὶν, δοθέντος δηλαδὴ τὰ αἰσθήματα νὰ διεγείρωνται ὑπὸ τῶν σωμάτων. Ὡς δὲ εἶναι ἀληθῆς ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι τὰ αἰσθήματα διεγείρονται εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν σωμάτων: τουτέστιν οὔτε αἱ εἰδήσεις, οὔτε αἱ ἤχοι, οὔτε τὰ χρώματα εἶναι ἀποτελέσματα τῶν ὀσφραντικῶν, τῶν ἠχητικῶν, καὶ κεχρωμένων σωμάτων. Καὶ ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀποσπασμὸς τῶν μορίων αὐτῶν εἶναι ἀδύνατος (31), τούτου ἕνεκεν ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ ὑποτεθῇ ὑπάρξις ῥευστοῦ τινος ἰκανοῦ πρὸς ἔγερσιν τῶν αἰσθημάτων.

Ὁμοιοντι ἤθελεν ἀποδειχθῆ καὶ περὶ τῶν ἀπτῶν καὶ ἐδωδῶν: τουτέστιν ἀγκαλὰ καὶ ἡ τούτων νομιζομένη ἐνέργεια ἐκτελεῖται ὅχι μακρόθεν, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν ἐπαφήν αὐτῶν, πλην πολλὰ αἷτια ἀρνοῦνται τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸ ἀναφέρωσιν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ῥευστὸν (34).

222. Ὡς δὲ ὅχι μόνον εἶναι ἀληθῆς ἡ ἰδέα τῆς τῶν σωμάτων ὑπάρξεως (219), ἀλλὰ καὶ ῥευστοῦ τινος, ὅπερ πανταχὴ κινήτου ἔλαβεν ὄνομα (35). Καθότι ἂν ἡ ὑπάρξις τῶν σωμάτων ἦναι ἀληθὲς ἀτὴ (207)... καὶ ἂν τὰ σώματα δὲν ἦναι, ὅπερ διεγείρει εἰς ἡμᾶς τὰ αἰσθήματα (221)... καὶ ἡ ὑπάρξις τῶν αἰσθημάτων ἡμῶν ἦναι μεταφυσικῶς βεβαία (221), ἀναγκαιῶς ἔπεται καὶ ἡ ὑπάρξις τοῦ πανταχὴ κινήτου νὰ ἦναι τοιαύτη.

223. Δοθείσης λοιπὸν ἅπαξ ἀληθοῦς τῆς τοῦ πανταχὴ κινήτου ὑπάρξεως, μένουσιν ὅχι ὀλιγώτερον ἀληθῆ καὶ ταῦτα τὰ δύο: ἢτε ἀκατάπαυστος ἐκροὴ αὐτοῦ ἐκ παν-

τὸς σώματος καὶ ἢ εἰς αὐτὸ εἰσροή, καὶ ἢ διάφορος θέσις τῶν μορίων αὐτοῦ: προκύπτουσα δηλ. ἐκ τοῦ ὑφάσματος ἐκάστου σώματος (39).

Καθότι α'. ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα τῆς ἐν-
εργείας (ἂν θελήσωμεν) ἐνὸς αἰσθητοῦ ἀκαταπαύτως, ἐ-
πόμενον εἶναι ἀκαταπαύτως νὰ ἐκρέη ἐξ αὐτοῦ ρευσόν
τι, καὶ ἐπομένως καὶ νὰ εἰσρέη εἰς αὐτὸ, ἀλλέως ἔπρε-
πε νὰ μείνῃ ἀναίσθητον.

β'. Ἐπειδὴ τὸ πανταχικίνητον εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐ-
τὸ, ἐξ ὁποιοῦδήποτε καὶ ἂν προσβάλλῃ εἰς ἡμᾶς σώμα-
τος. . καὶ ἐπειδὴ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δίδεται οὐδέποτε δια-
φορὰ, ἐν ᾗ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πανταχικινήτου εἶναι
ἄπειρα, ἐπόμενον εἶναι ἢ τῶν αἰσθημάτων διαφορὰ νὰ
προκύπτῃ ὡς ἐκ τῆς θέσεως τῶν μορίων τοῦ πανταχη-
κινήτου, ὥστε ἂν δοθῶσιν πόλοι εἰς ἕκαστον μῦρον αὐτοῦ,
καὶ ἂν, φέρε εἰπεῖν, ὁ ἀρκτικὸς αὐτοῦ πόλος ἐκτελῇ τὸ
λευκὸν χρῶμα, ὁ ἀνταρκτικὸς νὰ ἐκτελῇ τὸ μέλαν. Ἄλλ'
ἐπειδὴ καὶ τὸ πανταχικίνητον εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ, ἐ-
πόμενον εἶναι ἢ διάφορος θέσις τῶν μορίων αὐτοῦ νὰ γεν-
νᾶται ὡς ἐκ τοῦ ἀφύρου ὑφάσματος τῶν μορίων τῶν σω-
μάτων, ὅπερ δηλονότι εἶναι οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἡ λεγόμενη
ποιότης τῶν σωμάτων (135).

224. Ὡς ἡ ἰδέα τῶν τε κοινῶν καὶ τῶν πεπαιδευ-
μένων περὶ τῆς τῶν σωμάτων ποιότητος εἶναι μὴ ἀληθῆς
(135). Καθότι οἱ μὲν κοινοὶ δοξάζουσι τὰ σώματα πραγ-
ματικῶς ποιὰ: τουτέστι τῷ ὄντι λευκὰ, εὐηχα, εὐώδη,
ἡδέα, θερμὰ, ἀπαλὰ, κτξ, ὅπερ δηλονότι εἶναι οὐδὲν
ἄλλο, ἢ ἐφαρμογὴ τῆς ἑαυτῶν διαθέσεως ἐπὶ τὰ σώμα-